

Փափուկ ուժի ռեսուրսները

Մարգարյան Հ. Դ.

*ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի քաղաքական ինստիտուտների և գործընթացների ամբիոն /Հայաստան, Երևան/
hayk_sargsyan@outlook.com*

Վճռորոշ բառեր՝ փափուկ ուժ, փափուկ ուժի ռեսուրսներ, Ջոզեֆ Նայ, մշակույթ, արժեքներ, արտաքին քաղաքականություն, լեզվաբանություն, կրթություն, կառավարում, ձեռնարկատիրություն, տեխնոլոգիական զարգացում, սփյուռք:

Ресурсы мягкой силы

Саргсян Г.Д.

*Ереванский государственный университет, факультет международных отношений, кафедра политических институтов и процессов (Армения, Ереван)
hayk_sargsyan@outlook.com*

Резюме: "Мягкая сила" - это один из наиболее распространённых и в то же время один из наиболее неоднозначных терминов в современной политической науке, зачастую определяемый как способность, прежде всего, привлекать, нежели принуждать. В настоящее время "мягкая сила" рассматривается в качестве важного инструмента государственной политики на международной арене, хотя до сих пор не существует универсального алгоритма по применению подобной политики. В этой связи изучение ресурсов мягкой силы имеет существенное значение, так как данный аспект позволяет определить призму и рамки термина. Цель настоящей статьи заключается в представлении и сравнении подходов различных авторов относительно проблемы ресурсов мягкой силы, в выявлении их актуальности в контексте современных реалий, а также в определении возможностей измерения ресурсов мягкой силы государства.

Ключевые слова: мягкая сила, ресурсы мягкой силы, Джозеф Най, культура, ценности, внешняя политика, легитимность, образование, управление, предпринимательство, технологическое развитие, диаспора.

Resources of Soft Power

Sargsyan H.D.

*Yerevan State University, Faculty of International Relations, Department of political institutes and processes (Armenia, Yerevan)
hayk_sargsyan@outlook.com*

Abstract: Soft power is one of the most contested yet widely used terms in contemporary political science, most broadly defined as the ability to attract and co-opt rather than coerce. Currently soft power is regarded as a vital tool in states' arsenal on the international arena, yet there is no universal algorithm of effective exercise of soft power. In this regard, examining and understanding the resources of soft power is a vital step towards its effective exercise. It also helps us to define the scope and limits of the term. The aim of this article is to present and compare approaches of various authors on the issue of resources of soft power, to evaluate their relevance for the contemporary soft power agenda and to explore the possibilities of measuring states' soft power resources.

Keywords: soft power, resources of soft power, Joseph Nye, culture, values, foreign policy, legitimacy, education, management, entrepreneurship, technological development, diaspora

Փափուկ ուժ հասկացությանը նվիրված ժամանակակից հետազոտություններում առանձին ուշադրություն է հատկացվում այնպիսի հիմնախնդրի, ինչպիսին է փափուկ ուժի ռեսուրսները: Հատկանշական է, որ կախված փափուկ ուժի ռեսուրսների մեկնաբանությունից՝ մեծապես պայմանավորված է նաև այդ հասկացության սահմանումը, քանի որ ռեսուրսները կազմում են փափուկ ուժի հիմքը, դրա արդյունավետ կիրառման համար անհ-

րաժեշտ պայմանը: Հետևաբար, կախված ռեսուրսների բազմազանությունից՝ ընդլայնվում է նաև այդ հասկացության բովանդակությունը:

Տվյալ համատեքստում, ռեսուրս հասկացության ներքո նկատի է առնվում օբյեկտիվ միջոցների/կարողությունների այն համախումբը, որը կիրառվում է որոշակի նպա-

տակի համար¹: Ինչ վերաբերում է փափուկ ուժի ռեսուրսներին, ապա դրանք այն միջոցները/կարողություններն են, որոնք այն կամ այն պետությունն օգտագործում է սեփական փափուկ ուժի ընդլայնման համար:

Փափուկ ուժի ռեսուրսների վերաբերյալ դասական է համարվում հասկացության հեղինակ Ջոզեֆ Նայի մոտեցումը: Վերջինս, դիտարկելով փափուկ ուժը որպես առանց բռնի ուժի գործադրման սեփական նպատակներին հասնելու միջոց², դրա հիմքում դնում էր 3 ռեսուրս: Մասնավորապես, ըստ նրա, ցանկացած պետության փափուկ ուժի բաղադրիչը հենվում է մշակույթի (այնքանով, որքանով այն գրավիչ է մյուսների համար), արժեքների (այնքանով, որքանով տվյալ պետությունը հետևում է իր կողմից հռչակված արժեքներին ներքին և արտաքին խնդիրների լուծման համար) և արտաքին քաղաքականության (այնքանով, որքանով տվյալ պետության քայլերը լեգիտիմ են այլ դերակատարների աչքերում)³ վրա: Հենց այս բաղադրիչների շնորհիվ է պայմանավորվում որևէ պետության գրավչությունը:

Այստեղ հարկ է առանձնացնել մի կարևոր հանգամանք. Նայն ի սկզբանե ընդգծում է, որ թեև փափուկ ուժի ռեսուրսների վերջնանպատակը պետության դիրքերի ամրապնդումն է՝ դրանք ամենևին չեն գտնվում միայն պետական մարմինների մոնոպոլ վերահսկողության ներքո: Նրա կարծիքով, արդյունավետ փափուկ ուժի կիրառման գործում նույնքան կարևոր նշանակություն ունի նաև տվյալ երկրի քաղաքացիական հասարակությունը: Ճիշտ է պետության կողմից միջոցների ուղղորդումը դեպի սեփական մշակույթի և արժեքների տարածում և այլ դերակատարների մոտ դրանց լեգիտիմացում տալիս է էական արդյունքներ, սակայն ոչ պակաս կարևոր է հանրային մակարդակով համապատասխան շփումների ապահովումը: Ընդ որում, ի տարբերություն պետական միջոցների, հասարակությունը կարող է դառնալ փափուկ ուժի «դոնոր» նույնիսկ առանց որևէ նպատակադր-

ման: Այս իմաստով, հատկանշական օրինակ է ԱՄՆ-ն, որը թեև տանում է հսկայական աշխատանքներ սեփական իմիջի ամրապնդման նպատակով, շարքային քաղաքացիների ապրելակերպն ու կենցաղը ոչ պակաս դերակատարություն ունի⁴:

Հատկանշական է, որ 2011թ. Հրապարակված «Ուժի ապագան» աշխատանքում Նայն ընդունում է, որ փափուկ ուժի ռեսուրսները չեն սահմանափակվում միայն իր կողմից նախորդ աշխատություններում նշվածներով: Այսպես, Նայի կարծիքով ուշագրավ է, որ փափուկ ուժի ռեսուրսներ կարող են հանդես գալ նաև կոշտ ուժը բնութագրող ռեսուրսները, ինչպիսիք են օրինակ բանակը կամ տնտեսությունը⁵: Ըստ այդմ, որևէ պետություն բանակը մարդասիրական, հումանիտար նպատակներով օգտագործելու դեպքում միմիայն կարող է նպաստել տվյալ երկրի իմիջի և գրավչության ամրապնդմանը: Ասվածի վառ վկայությունն են, օրինակ, սկանդինավյան երկրները, որոնց զինված ուժերը մշտապես ներգրավված են տարատեսակ խաղաղապահ գործողություններում: Այն հանգամանքը, որ այդ երկրներն առաջատար տեղ են զբաղեցնում տարատեսակ ռեյտինգներում մեծապես պայմանավորված է նաև այդ հանգամանքով: Այստեղ պետք է մատնանշել մի կարևոր հանգամանք. ռազմական ուժի կիրառումն ավելի շատ նման է երկսայր սրի, քանի որ միջազգային իրավունքի կոպիտ ոտնահարմամբ հումանիտար նպատակների հետապնդումը միմիայն վնասում է տվյալ երկրի իմիջին, ինչի վառ օրինակն էր 2000-ականների սկզբին ԱՄՆ ներխուժումը Իրաք: Այսինքն, նման տիպի գործողությունների փափուկ ուժին նպաստելու առաջին նախապայմանը դրանց հիմնավորվածությունն է այլ պետությունների աչքերում:

Դրա հետ մեկտեղ, նույնքան արդյունավետ կարող է լինել նաև տվյալ երկրի տնտեսությունը, զարգացման տեմպերը, ՀՆԱ-ի մակարդակը: Գաղտնիք չէ, որ կայուն տնտեսական առաջընթաց գրանցող երկրների տնտեսական մոդելները մշտապես գտնվում են ուշադրության կենտրոնում և ընդօրինակ-

¹ Տե՛ս Merriam-Webster dictionary online, <https://www.merriam-webster.com/dictionary/resource>

² Տե՛ս Nye, Joseph Jr., “Bound to Lead: The Changing Nature of American Power”, 1991, NY: Basic Books, p. 7

³ Տե՛ս Nye, Joseph Jr., “Soft Power: The Means to Success in World Politics”, New York: Public Affairs, 2004, p. 11

⁴ Власова О., “Американская идея: от расцвета до заката”, 2009, http://expert.ru/expert/2010/01/amerikanskaya_ideya/

⁵ Տե՛ս Nye, Joseph Jr., “The Future of Power”, Public Affairs, New York, p. 35-37

վում: Ասվածը կարելի է վերագրել, օրինակ, 4 ասիական «վագրերին» (Մինգապուր, Հրվ. Կորեա, Հոնգ-Կոնգ, Թայվան) որոնք, 1960-1990-ական թվականների ընթացքում գրանցելով հսկայական տնտեսական աճ, միանգամից դարձան ընդօրինակման մոդելներ ինչպես իրենց տարածաշրջանում, այնպես էլ դրանից դուրս⁶:

Փափուկ ուժի աղբյուրների յուրատեսակ տիպաբանություն է առաջարկում մեկ այլ ամերիկացի հետազոտող Ջուլիո Գալարոտտին: Վերջինս փափուկ ուժը դիտարկում է որպես «մետաիշխանության» տարատեսակ, որի սահմանման համար չի կարելի օգտագործել իշխանության դասական սահմանումները⁷: Նրա կարծիքով, փափուկ ուժը որևէ պետության համար ավելի շատ ապահովում է նպաստավոր համատեքստ, համակրանքի անհրաժեշտ մակարդակ, որը կարող է օգտագործվել այլ նպատակների իրականացման համար: Ինչ վերաբերում է փափուկ ուժի ռեսուրսներին, ապա Գալարոտտին դրանք բաժանում է ներքին և արտաքին տիպերի, որոնցից յուրաքանչյուրի համար առանձնանցում է իր «ենթառեսուրսները»⁸: Այսպես, արտաքին ռեսուրսների ներքո նա նկատի ունի պետության կողմից միջազգային իրավունքին, նորմերին և ինստիտուտներին մշտապես հետևելը, միավեկտոր քաղաքականությունից խուսափելը, դաշինքային պարտավորությունների կատարումը, սեփական նեղ կարճաժամկետ շահերն ավելի ընդհանուր երկարաժամկետ շահերի համար զոհաբերելու պատրաստականությունը և այլն: Ներքին ռեսուրսների շարքում են տվյալ հասարակության մշակույթը, դրա գրավչությունը այլ հասարակությունների համար, ինչպես նաև քաղաքական ինստիտուտները, որոնք պետք է հիմնված լինեն ժողովրդավարության, բազմակարծության, սահմանադրականության սկզբունքների վրա, ինչպես նաև մարդու իրավունքների պաշտ-

պանությունը: Ինչպես տեսնում ենք, Գալարոտտիի տիպաբանությունը սերտորեն առչնվում է Նայի տիպաբանության հետ. այն, ըստ էության, ավելի համակարգված և համընդգրկուն է: Միջավայրի չափման ավելացումը (ներքին կամ արտաքին) հեշտացնում է փափուկ ուժի ռեսուրսների համակարգումը և վերլուծությունը:

Փափուկ ուժի աղբյուրների տիպաբանության ժամանակակից տարբերակ է առաջարկվում «Փափուկ ուժ 30» ինդեքսի հեղինակների կողմից: Վերջինս այսօր համաշխարհային մակարդակով փափուկ ուժի չափման առաջատար նախագծերից է⁹: Ձևավորելով իր ուրույն մեթոդաբանությունը և գնահատման մեխանիզմները՝ «Փափուկ ուժ» 30 ինդեքսի շրջանակներում փորձ է արվում դասակարգել երկրներն ըստ իրենց փափուկ ուժի հնարավորությունների:

Այսպես, նշյալ վերլուծությունում հեղինակները հենվել են փափուկ ուժի արդեն գոյություն ունեցող հայեցակարգերի և սահմանումների վրա՝ փորձելով դրանք տեղափոխել չափելի հարթություն: Այդ նպատակով ինդեքսի հեղինակներն առաջին անգամ փորձել են համատեղել ինչպես տվյալ պետության օբյեկտիվ կարողությունները (կամ ռեսուրսները), այնպես էլ սուբյեկտիվ բաղադրիչը՝ այլ երկրների հասարակությունների պատկերացումները, քանի որ փափուկ ուժի տիրապետող երկիրը, որքան էլ օբյեկտիվ ռեսուրսների տեսանկյունից հզոր լինի, պետք է գրավի լինի մյուսների աչքերում: Այլ կերպ ասած՝ կարողությունների տեսանկյունից ցանկացած երկիր կարող է լինել բարենպաստ վիճակում, սակայն փափուկ ուժի ռեսուրսներին տիրապետելը դեռևս չի ապահովում դրա արդյունավետ գործառնությունը: «Փափուկ ուժ 30» ինդեքսում օգտագործված մեթոդաբանությունը գերակա տեղ է հատկացնում օբյեկտիվ բաղադրիչին՝ բուն ռեսուրսներին. այսպես հարաբերակցությունը օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ բաղադրիչների միջև ինդեքսի հեղինակները չափում են համապատասխանաբար 70-30 հարաբերակցությամբ: Որպես փափուկ ուժի օբյեկտիվ ռեսուրսներ դիտարկվում են տվյալ

⁶ St' u Shmiegelow M., "The Asian Newly Industrialized Economies: A Universal Model of Action", *Civilisations, Revue Internationale d'anthropologie ed de sciences humaines*, 2012, p.133-139

⁷ St' u Gallarotti, Giulio M., "Soft Power: What it is, why it's important, and the conditions under which it can be effectively used" *Division II Faculty Publications, Paper 57*, 2011, p. 11, <http://wescholar.wesleyan.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1056&context=div2facpubs>

⁸ St' u նույն տեղում, p. 21-23

⁹ St' u "The Soft Power 30: A global ranking of soft power", Portland, 2016, http://softpower30.portland-communications.com/wp-content/themes/softpower/pdfs/the_soft_power_30.pdf

երկրի կառավարությունը (կառավարումը), մշակույթը, ներգրավվածությունը միջազգային հարաբերություններում, ձեռնարկատիրությունը, կրթությունը և տեխնոլոգիաները¹⁰:

Տվյալ ռեսուրսներից յուրաքանչյուրի համար ինդեքսի հեղինակները մշակել են չափման յուրահատուկ մեխանիզմ՝ հիմնված որոշակի օբյեկտիվ, քանակական, չափելի տվյալների վրա:

Այսպես, օրինակ, կառավարման արդյունավետությունը փափուկ ուժի համատեքստում չափվում է տվյալ երկրում մարդու իրավունքների, ազատությունների պաշտպանության, ժողովրդավարական գործընթացների դինամիկայով, կոռուպցիայի մակարդակով (վերջիններս չափելու համար արդեն մշակվել են մի շարք հանրահայտ ինդեքսներ, որոնցից է, օրինակ, Freedom House-ը¹¹, Transparency international-ը¹² և այլն): Մշակույթի ազդեցությունը չափվում է, օրինակ, տվյալ երկիր տարեկան այցելող զբոսաշրջիկների քանակով, երաժշտության տարածվածությամբ (այդ թվում միջազգային ռեյտինգներում առաջատար տեղեր զբաղեցնող կատարողներով), սպորտային միջոցառումներում տվյալ երկրի մարզիկների զբաղեցրած տեղերով, ազգային ավիաուղիների տարածվածությամբ և այլն: Կրթության ազդեցությունը չափվում է տվյալ երկրում սովորող արտասահմանցի ուսանողների քանակով, կրթական փոխանակման ծրագրերի քանակով, միջազգային ռեյտինգներում տվյալ երկրի համալսարանների գրաված դիրքով և այլն: Ձեռնարկատիրության բաղադրիչն առաջին հայացքից կարելի է նմանեցնել ընդհանուր տնտեսության գրավչության հետ, սակայն ինդեքսի հեղինակները շեշտադրում են հատկապես տվյալ երկրի բիզնես ոլորտի կառուցվածքի և նորարարությունների ընդօրինակումը մնացյալ դերակատարների կողմից, դրա մրցունակությունը, գործազրկության մակարդակը, օտարերկրյա ներդրումների համար անհրաժեշտ նվազագույն գումարը և այլն: Միջազգային ներգրավվածության գործունը չափվում է տվյալ երկրի՝ միջազգային կազմակերպությունների քանակով, արտա-

սահմանում դեսպանատների/հյուպատոսությունների քանակով: Տեխնոլոգիաների արդյունավետությունը չափվում է տվյալ պետության տեխնոլոգիական առաջընթացով և մասնավորապես՝ այլ երկրներում դրանց տարածվածությամբ, անդրազգային կազմակերպությունների քանակով ու զբաղեցրած դիրքով և այլն, համացանցից օգտվող անձանց քանակով, սոցիալական ցանցերում տվյալ երկրի ակտիվ քաղաքական գործիչների քանակով և այլն¹³: Հատկանշական է, որ տեխնոլոգիաները որպես փափուկ ուժի ռեսուրս առաջին անգամ մատնանշվում են հենց այս ինդեքսում: Հաշվի առնելով ժամանակակից աշխարհի գերակա միտումները՝ այդ բաղադրիչի ներառումը կարելի է համարել լիովին հիմնավորված:

Ինդեքսի հատկանշական կողմերից մեկն այն է, որ լավագույն արդյունք են ապահովում այն երկրները, որոնք համապատասխանաբար բարձր արդյունք են գրանցում բոլոր ռեսուրսների դեպքում: Այսպես, ինդեքսի առաջին 5 երկրներն են ԱՄՆ-ն, Մեծ Բրիտանիան, Գերմանիան, Կանադան և Ֆրանսիան, որոնք համեմատաբար բարձր արդյունք են գրանցել ինդեքսի բաղադրիչներից յուրաքանչյուրում: Դրա հետ մեկտեղ, օրինակ, Նորվեգիան առաջատարն է կառավարման ռեսուրսի մասով, սակայն համեմատաբար ցածր արդյունք է գրանցել այլ բաղադրիչների մասով, ինչի հետևանքով հայտնվել է 15-րդ տեղում: Ձեռնարկատիրության ռեսուրսի դեպքում առաջատարն է Մինգապուրը, որը, սակայն, ընդհանուր սանդղակում գրավում է 19-րդ տեղը: Մինչդեռ ինդեքսի առաջատար ԱՄՆ-ն առաջին տեղն է զբաղեցնում միանգամից երկու ռեսուրսի՝ մշակույթի և կրթության մասով, իսկ մնացած ռեսուրսների պարագայում գտնվում է առնվազն առաջին հնգյակում կամ տասնյակում¹⁴:

«Փափուկ ուժ 30» ինդեքսի շրջանակներում ձևավորված մոտեցումը կարելի է համարել նախկինում հեղինակների կողմից առաջ քաշված մոտեցումների տրամաբանական էվոլյուցիան: Այսպես, եթե Ջ. Նայի մոդելում

¹⁰ Տե՛ս նույն տեղում, p. 27-29

¹¹ Տե՛ս Official website of the Freedom House, <https://freedomhouse.org/>

¹² Տե՛ս Transparency International, The global coalition against corruption, <https://www.transparency.org/>

¹³ Օբյեկտիվ բաղադրիչների ամբողջական ցանկին ծանոթանալու համար տես «The Soft Power 30...», Portland, 2016, հավելված 1

¹⁴ Ըստ երկրների ռեսուրսների գրանցած արդյունքներին ավելի մանրամասն ծանոթանալու համար տե՛ս «The Soft Power 30...», Portland, 2016, էջ 36-37, 47

կրթությունը դիտարկվում էր որպես մշակույթի բաղադրիչ, ապա այս դեպքում այդ գործոնը դիտարկվում է առանձին՝ հաշվի առնելով ժամանակակից աշխարհի միտումները¹⁵: Այլ կերպ ասած՝ «Փափուկ ուժ 30» ինդեքսում ամրագրված բաղադրիչների կարևորությունն ընդգծվել է նախկինում, թեև այս ինդեքսը առաջին փորձն է համակարգված ձևով, քանակական/որակական մեթոդների համադրմամբ չափել այս կամ այն երկրի փափուկ ուժի ռեսուրսները:

Հայ քաղաքագետ Մ. Մարգարյանը շեշտադրում է փափուկ ուժի քարոզչական ասպեկտը՝ դիտարկելով այն որպես տեղեկատվության, գիտելիքների և մշակույթի միջոցով գիտակցության վրա ազդելու մեխանիզմ: Տվյալ մոտեցման դեպքում շեշտադրվում է փափուկ ուժի հոգեբանական ասպեկտը, և բնականաբար ռեսուրսների տեսանկյունից առաջին պլան են մղվում հոգեբանական ազդեցության միջոցները՝ տեղեկատվական հոսքերի կառավարումը, խորհրդանիշները և այլն¹⁶:

Փափուկ ուժի ռեսուրսների սեփական տիպաբանությունն է առաջ քաշում ռուս հեղինակ Օ. Լեոնովան: Վերջինս նույնպես բաժանում է իրականացնում փափուկ ուժի արտաքին և ներքին ռեսուրսների միջև¹⁷: Այսպես, որպես արտաքին ռեսուրսներ են մատնանշվում տվյալ պետության դիրքը միջազգային հարաբերություններում, քաղաքակրթական կարգավիճակը (արդյոք տվյալ ազգը որևէ հին քաղաքակրթության ժառանգ է, թե ոչ), քաղաքական և տնտեսական զարգացման մոդելը, տեղեկատվական ռեսուրսները, հաղորդակցման մակարդակը: Ներքին ռեսուրսների թվին են դասվում գաղափարախոսությունը, կենսամակարդակը, արժեքները, մենթալիտե-

տը, մշակույթը (արվեստ, գրականություն, կինոարտադրություն, երաժշտություն և այլն), տեխնոլոգիական զարգացման մակարդակը:

Լեոնովայի տիպաբանությունն, ըստ էության, բավականին նման է և՛ Գալարոտտիի, և՛ «Փափուկ ուժ 30» ինդեքսում առաջադրված տիպաբանություններին: Խնդիրն այստեղ այն է, որ որոշ ցուցիչների համար (ինչպիսիք են գաղափարախոսությունը, մենթալիտետը) դժվար է գտնել հաշվարկման համաչափ մեխանիզմներ ու իրապես չափել դրանց ազդեցությունը/ներդրումը տվյալ պետության փափուկ ուժի ռեսուրսներում: Կարելի է փաստել, որ այս տիպաբանությունը ավելի տեսահայեցակարգային բնույթ ունի, քան թե գործնական-կիրառական:

Հատնանշական է, որ Օ. Լեոնովան առանձնահատուկ ուշադրություն է հատկացնում սփյուռքին՝ որպես յուրաքանչյուր պետության փափուկ ուժի պոտենցիալ ռեսուրս: Հիմնախնդիրը հատկապես արդիական է ՀՀ-ի դեպքում՝ հաշվի առնելով հայկական սփյուռքի առկայությունը և ազդեցությունը մի շարք երկրներում: Ընդհանուր մոտեցմամբ, յուրաքանչյուր պետության սփյուռք իրականացնում է 2 գործառույթ. նախ՝ հանդես է գալիս որպես տվյալ երկրի մշակութային ազդեցության և իմիջի տարածող, հանրայնացնող, երկրորդ՝ պաշտպանում է տվյալ երկրի շահերն այլ երկրներում (լոբբինգ)¹⁸: Ըստ էության, երկու գործառույթներն էլ սերտորեն առնչվում են փափուկ ուժի, այլ երկրներում տվյալ պետության գրավչության և նրա հանդեպ համակրանքի մեծացման հետ: Բնականաբար, իրականացվող քայլերի արդյունավետությունը բարձրացնելու համար յուրաքանչյուր պետության համար հրամայական է դառնում սփյուռքի ռեսուրսի ներգրավման պետական քաղաքականության մշակումը, սեփական և սփյուռքի քաղաքական ուղենիշների համաձայնեցումը: Այդ դեպքում սփյուռքը կարող է հանդես գալ որպես այլ դերակատարների աչքերում տվյալ պետության դիրքերն ամրապնդող կարևոր մեխանիզմ: Հակառակ պարագայում սփյուռքը կարող է հակադարձ ազդեցություն ունենալ տվյալ պետության դիրքերի ամրապնդման, այլ պետությունների աչքերում

¹⁵ St' u Nye, Joseph Jr. "Soft Power and Higher Education", Harvard University, 2005, p. 14

¹⁶ St' u Մարգարյան Մ., «Փափուկ ուժի» (Soft Power) տեխնոլոգիայի կիրառման անհրաժեշտության մասին, 27.08.2016 <https://mmmargaryan.wordpress.com/2016/08/27/%D6%83%D5%A1%D6%83%D5%B8%D6%82%D5%AF-%D5%B8%D6%82%D5%AA%D5%AB-soft-power-%D5%BF%D5%A5%D5%AD%D5%B6%D5%B8%D5%AC%D5%B8%D5%A3%D5%AB%D5%A1%D5%B5%D5%AB-%D5%AF%D5%AB%D6%80%D5%A1%D5%BC%D5%B4/#more-237>

¹⁷ St' u Леонова, О. "Мягкая сила как ресурс внешней политики государства", журнал Обозреватель-Observer, 4/2013, с. 2

¹⁸ St' u Кондратьева Т, "Диаспоры в современном мире: эволюция явления и понятия", Фонд исторической перспективы, 27/02/2010

նրա գրավչության բարձրացման տեսանկյունից, եթե նրա տեսլականը չհամընկնի պետության պաշտոնական քաղաքականության հետ, ինչը հաճախ հանդիպող երևույթ է:

Այսպիսով, կարելի է փաստել, որ փափուկ ուժը ռեսուրսների տեսանկյունից բավականին բազմազան է: Մինչդեռ ժամանակ, չկա փափուկ ուժի ռեսուրսների օգտագործման համընդհանուր քաղաքականություն, փոխարենը յուրաքանչյուր պետություն պետք է հենվի փափուկ ուժի սեփական ռեսուրսների վրա՝ շեշտադրելով դրանցից ամենաէականները: Փափուկ ուժի ռեսուրսներին տիրապետելն ինքնին դեռևս չի երաշխավորում դրա արդյունավետ կիրառությունը:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. **Մարգարյան Մ.**, «Փափուկ Ուժի» (Soft Power) տեխնոլոգիայի կիրառման անհրաժեշտության մասին, 27.08.2016. [Margaryan M., «P'ap'uk Uzhi» (Soft Power) tekhnologiayi kirarrman anhrzheshhut'yan masin] [in Armenian]
2. **Gallarotti, Giulio M.**, “Soft Power: What it is, why it’s important, and the conditions under which it can be effectively used” Division II Faculty Publications, Paper 57, 2011
3. **Merriam-Webster** dictionary online
4. **Nye, Joseph Jr.**, “Bound to Lead: The Changing Nature of American Power”, 1991, NY: Basic Books,

5. **Nye, Joseph Jr.**, “Soft Power: The Means to Success in World Politics”, New York: Public Affairs, 2004

6. **Nye, Joseph Jr.**, “Soft Power and Higher Education”, Harvard University, 2005

7. **Nye, Joseph Jr.**, “The Future of Power”, Public Affairs, New York

8. Official website of the Freedom House, <https://freedomhouse.org>

9. **Shmiegelow M.**, “The Asian Newly Industrialized Economies: A Universal Model of Action”, Civilisations, Revue Internationale d’anthropologie ed de sciences humaines, 2012

10. “The Soft Power 30: A global ranking of soft power”, Portland, 2016, http://softpower30.portland-communications.com/wp-content/themes/softpower/pdfs/the_soft_power_30.pdf

11. Transparency International, The global coalition against corruption, <https://www.transparency.org>

12. **Власова О.**, “Американская идея: от расцвета до заката”, 2009. [Vlasova O., “Amerikanskaâ ideâ: ot rascveta do zakata”] [in Russian]

13. **Кондратьева Т.**, “Диаспоры в современном мире: эволюция явления и понятия”, Фонд исторической перспективы, 27/02/2010. [Kondratieva T., “Diaspory v sovremennom mire: évolúciâ âvleniâ i ponâtiâ”, Fond istoričeskoj perspektivy] [in Russian]

14. **Леонова, О.** “Мягкая сила как ресурс внешней политики государства”, журнал Обозреватель-Observer, 4/2013. [Leonova, O. “Mâgkaâ sila kak resurs vnešnej politiki gosudarstva”, žurnal Obozrevatel'-Observer] [in Russian]